

Els cometes, heralds de desgràcies

Observacions de cometes per Jeroni Munyós

Els cometes

En l'època de Munyós predominava entre els astrònoms, tant cristians com musulmans, la idea aristotèlica segons la qual els cometes eren fenòmens meteorològics que es produïen més prop de la Terra que la Lluna, en l'anomenada esfera sublunar. Les observacions dels cometes en la segona meitat del segle XVI van ser de la màxima importància per als canvis en les idees sobre el cosmos i la reforma de l'astronomia, ja que van permetre als astrònoms afirmar la seua competència per a qüestionar empíricament aspectes destacats de la filosofia natural tradicional.

Munyós va observar el cometa de 1556 des d'Elx i el de 1577 (fig. 1) des de València i va formular els corresponents pronòstics astrològics sense pronunciar-se sobre qüestions cosmològiques. Però en el seu *Libro del nuevo cometa* sobre la supernova de 1572 va defensar amb claredat la naturalesa celeste dels cometes i va criticar els dogmes aristotèlics sobre la incorruptibilitat i immutabilitat del cel (fig. 2).

El gran cometa de 1577

En el seu llibre sobre el cometa de 1577, Munyós, en el seu afany per trobar una causa natural i no miraculosa sobre la gènesi dels cometes, considerava que aquest havia sigut conseqüència d'un eclipsi lunar que havia tingut lloc en Àries, “prop de la desena casa del cel”, on Mart, “tenint senyoria en els eclipsis de sol, per massa calor, corrompre l'aire i fer vents calorosos: que sónponents i llebetjos, els quals causen asmes i putrefaccions i solen fer molts llampecs, trons, llamps, flames i cometes” (fig. 3).

Desgràcies caigudes del cel

Durant segles els cometes van ser associats amb plagues, malalties, sequeres i tot tipus de desgràcies. Fins i tot en 1910, l'arribada del Halley va ser rebuda amb temor, perquè alguns astrònoms predeien que uns suposats gasos tòxics de la seua cua produirien enverinaments massius a la Terra. Es van arribar a vendre píndoles “anticometa”! (fig. 4).

Ara sabem que només són bells viatgers espacials que ens proporcionen dades sobre la formació del sistema solar i l'origen de la vida a la Terra.

Fig. 1. El gran cometa de 1577, vist a Praga el 12 de novembre. Gravet fer per Jiri Daschitzky. Zentralbibliothek Zürich. Font: Wikipedia

Fig. 2. El cometa Hale-Bopp recorrent el cel de Pazin, a Istria, Croàcia. Font: Philipp Salzgeber en Wikipedia

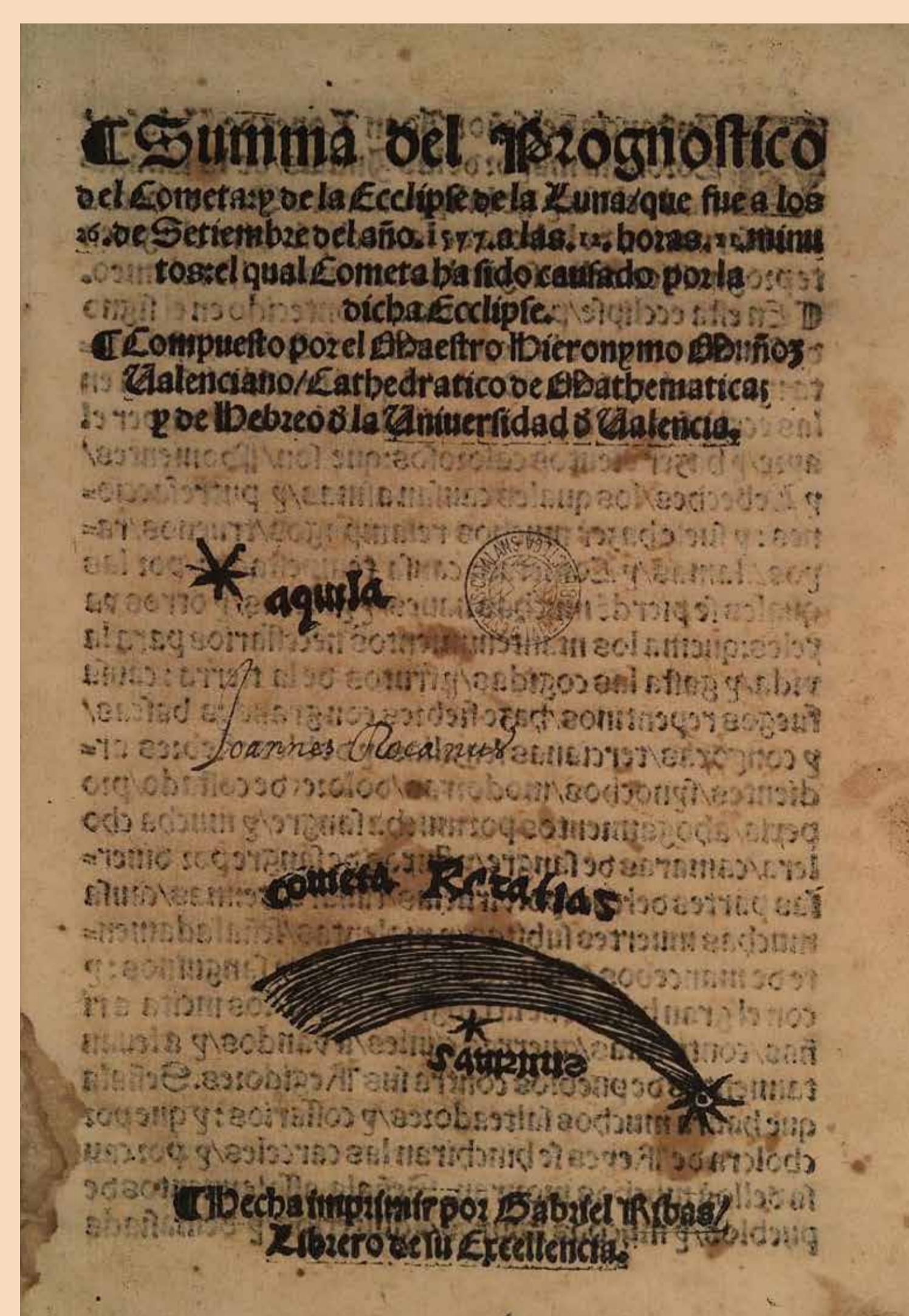

Fig. 3. Portada del llibre de Jeroni Munyós (sobre el cometa de 1577). Crèdit: Victor Navarro

Fig. 4. Anunci en un periòdic de píndoles anticometes. Font: Xataka

